

LSS-utredningen, SOU 2018:88

(S2019/00088/SOF)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

MUCF styrker vikten av ett rättighetsbaserat fokus vad gäller att förbättra möjligheter till jobb, ett gott liv och en meningsfull fritid för alla med olika former av funktionsnedsättning, i linje med januariavtalet.

MUCF kommenterar inte de delar av utredningen som omfattas av januariavtalet.

Generella kommentarer gällande LSS-utredningen

Myndigheten är positiv till ambitionen om ökat stöd till individer med funktionsnedsättningar samt till vårdnadshavare för att säkerställa att de erhåller det stöd de har rätt till. LSS utgörs av ett stort antal olika former av stöd, som ibland är delvis överlappande, där det finns uppenbara svårigheter för individer sätta sig in i olika villkor. Myndigheten är därför även positiv till bedömningen att en satsning på kompetensutveckling av olika professioner involverade i LSS behövs.

Vidare är MUCF positiv till att utredningen på ett flertal ställen för fram vikten av en individuell anpassning av olika stödformer och kombinationen av olika stödformer för att på bästa sätt säkerställa att individens behov uppfylls och rättigheter säkerställs. En viktig aspekt i detta sammanhang är att bli lyssnad till, vilket både är en grundläggande rättighet och en förutsättning för rätt insatser för individen.

MUCF är även positiv till att utredningen utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter och barnets rätt att bli hörd. Vad gäller barn och unga med funktionsnedsättningar är det av särskild vikt att säkerställa att individens röst blir hörd och tas i beaktan vid beslut utifrån ålder och mognad, samt att personal har rätt kompetens för att utföra denna del av arbetet. Det är av yttersta vikt att även

barn och unga får komma till tals och få sin åsikt beaktad. Här kan barn som rättighetsbärare stärkas ytterligare, framförallt i sammanhang där vårdnadshavare eller omsorgspersonal för barnets talan.

MUCF anser att det finns ett behov av ett tydligare jämställdhetsperspektiv i utredningen. Det är särskilt viktigt med ett jämställdhetsperspektiv efter som det genomgående framkommer könsskillnader i utredningens statistik. Utredningen visar att pojkar/män i mycket högre grad tar del av olika typer av insatser. Vidare visar utredningen att kvinnor tar ett större omsorgsansvar som en del av olika insatser, eller då insatser inte beviljas eller dras in.

Individer som definieras sig som HBTQI med funktionsnedsättningar är en särskilt sårbar grupp. Detta perspektiv saknas i utredningen och behöver integreras genomgående. Vidare behöver kompetensen hos olika professioner som ska arbeta med LSS för HBTQI- individer säkerställas.

2.1 Utredningens uppdrag och arbete

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är kritisk till utredningens utgångspunkt om ekonomiska besparingar som lyfts fram i 2.1 Utredningens uppdrag och arbete. Av tilläggsdirektivet till LSS-utredningen 2018:35 framgår det att utredaren inte behöver föreslå besparingar inom assistansersättningen, till skillnad från det ursprungliga direktivet.

Utredningens fokus på besparingar riskerar att motverka regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Utgångspunkten bör istället vara rättigheterna för individer med funktionsnedsättning och att lagstiftningen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet, samt att det samlade behovet av insatserna ska utföras med förstärkt kvalitet och förutsägbarhet.

5.3.6 Bostaden Överväganden

Myndigheten är positiv till att ledsagarservice ska bli en del av insatsen personlig service och boendestöd. MUCF:s rapport *Ungas rätt till en meningsfull fritid – tillgång, trygghet, hinder* (2020) visar att det är av stor vikt hur man kan ta sig till olika former av aktiviteter.

7.3.5 Biträde av kontaktperson, överväganden

Myndigheten har inget att anmärka på förslaget om att MUCF i samarbete med Barnombudsmannen ska ta fram en vägledning för hur kommunerna med hjälp av

föreningslivet kan vidga möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i fritidsaktiviteter.

Myndigheten är även positiv till att insatsen kontaktperson kvarstår, vilket har lyfts fram som en viktig funktion av barn och unga med funktionsnedsättning. Dock framhåller MUCF vikten av att det är individens intressen och behov som ska styra. Gruppaktiviteter innebär en risk att individens rättigheter inte kommer i första rummet.

8.2.6 Daglig verksamhet, överväganden

MUCF är positiv till förslaget om en individuell kartläggning vad gäller daglig verksamhet så att stödet utformas utifrån individens behov. Vidare ser myndigheten positivt på förslaget om att vidare undersöka behov av särskilda insatser för att undanröja hinder för övergång till arbete och studier. Individuell anpassning är av stor vikt vad gäller unga som varken arbetar eller studerar med funktionsnedsättningar för att undanröja hinder för möjligheter till arbete och studier.

11.4 Ansvarsfördelning mellan stat och kommun

MUCF är positiv till utredningens genomgående ambition om att minska antalet huvudmän och bättre samordning mellan olika huvudmän. Tillgänglighet till service oavsett var i landet man bor är en grundläggande rättighet. MUCF är därför positiva till överflyttningen av personlig assistans från kommun till stat.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Gisela Ivarsson har varit föredragande. Senioranalytiker Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Gisela Ivarsson
Handläggare